

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๓๒

วันพุธ ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุรรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ รำริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

๒. นายอธิคม อินทุภูติ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเชียร

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายเทคโนโลยี

๓. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางสาวจีระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๕. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงมศักดิ์

ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวน

และวินิจัย ๔

๒. นายสุพจน์ สังข์หยด

ผู้อำนวยการฝ่ายสืบสวนสอบสวน

และวินิจัย ๑

๓. นางสาวสง่า ทาทอง

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้ง

และการออกเสียงประชามติ

๔. นายพิชญ์ พิพัฒน์สันติกุล

นิติกร

๕. นางสาวพิมพ์สุทธิษา โชติชินเกษม

พนักงานการเลือกตั้ง

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐๑ วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๔๓๑ วันอังคาร ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยพิจารณาเรียงลำดับเป็นรายมาตรา ตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๑๗/๒ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๑๗/๒

“มาตรา ๑๑๗/๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควร เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้แล้วเสร็จโดยเร็วและเป็นไปโดยเที่ยงธรรม คณะกรรมการอาจแต่งตั้งข้าราชการอัยการ ข้าราชการอื่น หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการดังกล่าวหรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการตุลาการตามจำนวนที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความจำเป็น เพื่อช่วยคณะกรรมการในการดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวน รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการได้

ในกรณีที่คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการอัยการหรือข้าราชการอื่นให้ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมาปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากองค์กรกลางบริหารงานบุคคล หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการดังกล่าว แล้วแต่กรณี

การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ และค่าตอบแทนของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องบัญญัติวรรคสองของร่างมาตรา ๑๑๗/๒ กรณีที่มีการแต่งตั้งข้าราชการอัยการหรือข้าราชการอื่นมาปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากองค์กรกลางบริหารงานบุคคล หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการดังกล่าว

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๑๗/๒ เป็นการนำหลักการในมาตรา ๑๐๔ ของพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบัญญัติในลักษณะเดียวกัน

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๑๗/๒ ออกทั้งวรรค

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาจากความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๗/๒ วรรคหนึ่ง แล้วเห็นว่า ไม่สามารถแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยเข้ามาเป็นคณะกรรมการเพื่อช่วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนได้

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในส่วนของตำแหน่งพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐนั้น จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานสืบสวนหรือไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ อยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานสืบสวนหรือไต่สวนที่ทำหน้าที่ประจำ แต่คณะกรรมการตามร่างมาตรา ๑๑๗/๒ นั้น เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการเฉพาะกิจเท่านั้น ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๑๗/๒ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควร เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้แล้วเสร็จโดยเร็วและเป็นไปโดยเที่ยงธรรม คณะกรรมการอาจแต่งตั้งข้าราชการอัยการ ข้าราชการอื่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดังกล่าวหรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามจำนวนที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความจำเป็น เพื่อช่วยคณะกรรมการในการดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวน รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการได้” เพื่อให้สามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐเข้ามาเป็นคณะกรรมการตามร่างมาตรา ๑๑๗/๒ ได้

พันตำรวจตรี ญัฐวัฒน์ เสี่ยงยศศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เคยแต่งตั้งคณะกรรมการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ในอดีตคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวินิจฉัย ซึ่งจะประกอบด้วยข้าราชการอัยการ ข้าราชการตำรวจ หรือฝ่ายปกครองเข้ามาเป็นอนุกรรมการวินิจฉัย โดยจะเป็นคณะอนุกรรมการประจำ และสอบถามว่า จะมีความเหมาะสมหรือไม่หากนำหลักการในมาตรา ๑๐๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบที่แต่งตั้งจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือในการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวน ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของ

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๗/๓ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่า ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด อันอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำหรือมีคำสั่งให้แก้ไขการกระทำตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๗/๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๗/๓ ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่า ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด อันอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำหรือมีคำสั่งให้แก้ไขการกระทำตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด

ถ้ามีผู้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานตำรวจพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมและดำเนินคดีโดยเร็ว และแจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อให้พิจารณาดำเนินการต่อไป”

มาตรา ๑๑๗/๔

“มาตรา ๑๑๗/๔ ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เงิน หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินไว้เป็นการชั่วคราวของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๑๗/๔ นี้ ผู้ที่ถูกยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินสามารถที่จะอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมาไม่เคยมีกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้ใดเลย อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้อุทธรณ์ ในทางปฏิบัติผู้ที่ถูกยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินก็สามารถที่จะอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๗/๔ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เงิน หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้

เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง” และสอบถามว่า ร่างมาตรา ๕๑ เป็นการดำเนินการในเรื่องใด และเหตุใดร่างมาตรา ๑๑๗/๔ จึงบัญญัติความว่า “ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๕๑” ไว้ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๕๑ เป็นเรื่องระยะเวลาในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุที่บัญญัติความว่า “ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๕๑” ในวรรคหนึ่ง เพื่อให้ความในร่างมาตรานี้ครอบคลุมถึงการกระทำในลักษณะที่เป็นการซื้อเสียงที่เกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้งด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดในช่วงเวลาใดก็ตาม ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “**ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๕๑** ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ **เงิน** หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ **เงิน** ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้ **เงิน** ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๗/๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๗/๔ **ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๕๑** ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ **เงิน** หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ **เงิน** ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้ **เงิน** ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง”

ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการได้สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๗/๕

“มาตรา ๑๑๗/๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดจะมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งนั้น และให้กำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ในประเด็นตามร่างมาตรา ๑๑๗/๕ แล้วเห็นว่า กรรมการ

การเลือกตั้งเพียงคนเดียวที่พบเห็นและมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดจะมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ก็สามารถสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๗/๕ เป็นหลักการเดิมตามร่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอหรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๕ เป็นการบัญญัติในลักษณะเช่นเดียวกันกับร่างมาตรา ๕๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ประกอบกับได้นำหลักการในมาตรา ๑๐๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ด้วย ซึ่งมาตรา ๑๐๘ บัญญัติว่า “ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดจะมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งนั้น และให้กำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๕ ไม่ควรมุ่งประสงค์ที่จะใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๕ ต้องบัญญัติโดยมีสาระสำคัญว่าไม่ว่าผู้กระทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมจะเป็นผู้ใดก็ตาม ควรให้กรรมการการเลือกตั้งคนเดียวที่พบการกระทำนั้นสามารถที่จะสั่งงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งนั้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐเท่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๒๒๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ จะบัญญัติให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๒๔ (๓) ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ เมื่อพบเห็นและมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก็สามารถสั่งงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งนั้นได้ ดังนั้น ร่างมาตรา ๑๑๗/๕ ควรบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๕ ควรใช้บังคับกับกรณีที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งเกิดก่อนหรือในวันเลือกตั้งก็ได้ เนื่องจากในบางกรณีอาจมีการทุจริตในวันที่มีการเลือกตั้งได้เช่นกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า เหตุที่ร่างมาตรา ๑๑๗/๕ บัญญัติบังคับในกรณีที่เกิดการทุจริตการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำการทุจริตการเลือกตั้งเสียเอง ซึ่งบุคคลทั่วไปคงไม่สามารถที่จะทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมเกิดขึ้นจนถึงขั้นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสั่งงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งนั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๑๑๗/๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑๗/๗

“มาตรา ๑๑๗/๗ เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดหรือผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อที่จะให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต โดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำ ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ปรากฏจากการไต่สวนของศาลฎีกาว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากรณีเป็นไปตามคำร้องของคณะกรรมการ ให้ศาลฎีกาสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครผู้นั้นมีกำหนดเวลาห้าปีแล้วแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายกรัฐมนตรีทราบ

เมื่อศาลฎีกาได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจิรารัตน์ จันทรัตน์ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๗ เครือข่ายประชาชนปกป้องประเทศเสนอความเห็น ว่า ควรกำหนดให้มีศาลเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาคดีเลือกตั้งเป็นการเฉพาะ

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๗ เป็นบทบัญญัติที่ยกร่างขึ้นมาใหม่หรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๗ เป็นการบัญญัติโดยนำหลักการมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

พันตำรวจตรี ณัฐวัฒน์ เสี่ยงมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ กล่าว ว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๗ ควรมีการบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิรับสมัครเลือกตั้งไว้ด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าว ว่า ร่างมาตรา ๑๑๗/๗ เป็นการบัญญัติเหตุที่น่าคดีศาลฎีกาที่มีความหมายแคบเกินไป โดยบัญญัติเฉพาะกรณีตามมาตรา ๒๒๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกรณีปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง และกรณีตามมาตรา ๒๒๖ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ซึ่งจะ เป็นกรณีปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีผู้กระทำการทุจริตในการเลือกตั้งภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งจะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้เพียงสองกรณีนี้เท่านั้น ดังนั้น ควรพิจารณาหลักการในมาตรา ๒๓๗ และมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ประกอบด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เสนอตัดความในร่างมาตรา ๑๑๗/๗ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๑๗/๗ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑๗/๘

“มาตรา ๑๑๗/๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกตั้งและป้องกันมิให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้คณะกรรมการหรือกรรมการที่คณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อตรวจ ค้น ยึด หรืออายัดเอกสาร ทรัพย์สิน หรือยานหลักฐานใด และในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นเข้า เอกสาร ทรัพย์สิน หรือยานหลักฐานดังกล่าวจะถูกยักย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม จะเข้าทำการค้น โดยไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ และต้องบันทึกพฤติการณ์แห่งกรณีไว้

อำนาจตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้นับแต่วันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้ง และจะขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐช่วยเหลือในการดำเนินการตามความจำเป็นด้วยก็ได้

คณะกรรมการจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ค้นก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจต้องได้รับหมายค้นจากศาลด้วย

(๒) ขอให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งรายงานการทำธุรกรรมของบุคคลที่น่าจะเกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้งที่คณะกรรมการแจ้งให้ทราบ หรือให้ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน แจ้งให้ทราบถึงการโอนเงินหรือการเบิกจ่ายเงินตามที่คณะกรรมการร้องขอ ทั้งนี้ ภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับแก่การแจ้งข้อมูลตามที่คณะกรรมการร้องขอ”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากมาตรา ๑๑๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เสนอตัดความในร่างมาตรา ๑๑๗/๘ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๑๗/๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑๗/๙

“มาตรา ๑๑๗/๙ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้ใด หรือศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการ

การกระทำของบุคคลอื่นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๙ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม **หรือหากพบว่าขณะเลือกตั้งเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย** ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่**หรือห้ขยับเขตเลือกตั้งใหม่**ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการนั้น หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สิ้นสุด”

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๑๙ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า ผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ยุติปฏิบัติหน้าที่ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปี จึงควรแก้ไขความในวรรคสามให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ควรเป็นไปตามลักษณะของการกระทำความผิด จึงควรกำหนดบทลงโทษของผู้ที่กระทำความผิดตามร่างมาตรานี้ไว้ในบทกำหนดโทษของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดบทลงโทษในลักษณะที่เป็นการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แตกต่างกับบทกำหนดโทษที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษทางอาญา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๐ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๑๙ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่เมื่อศาลฎีกาพิพาทชาวต่างประเทศซึ่งกระทำผิดตามที่ผู้ร้องให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นรสชาติซึ่งมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิด

เมื่อในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และในกรณีที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๐ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๑๙ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่เมื่อศาลฎีกาพิพาทชาวต่างประเทศซึ่งกระทำผิดตามที่ผู้ร้องให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นรสชาติซึ่งมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิด

เมื่อในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และในกรณีที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง”

ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง”

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้นั้นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น พร้อมทั้งค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษจำนวนร้อยละสองของค่าใช้จ่ายการจัดการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเพื่อนำส่งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งไปในคราวเดียวกัน

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด ให้ผู้นั้นคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจิรารัตน์ จันทรัตน์ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ชี้แจงว่า

๑) สภาพขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีความเห็นว่า ในคดีเลือกตั้ง ควรกำหนดให้ผู้ที่กระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ต้องชดเชยค่าเสียหายในการจัดการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาแทนการชดเชยค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งใหม่

๒) มีผู้แสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้มีการเรียกเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เบี้ยประชุมและเงินอื่นๆ คืนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง

นายบรรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ สอบถามว่า เหตุใดความในวรรคหนึ่งจึงกำหนดให้มีการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจำนวนร้อยละสองของค่าใช้จ่ายการจัดการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่าการกำหนดค่าสินไหมทดแทนร้อยละสองของค่าใช้จ่ายการจัดการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง นำหลักการมาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ความว่า “เพื่อนำส่งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ในวรรคหนึ่ง อาจไม่ถูกต้อง เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้มิกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. สอบถามว่า ร่างมาตราใดที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้งใหม่ด้วย

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๔๔ บัญญัติให้ผู้ที่กระทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมี

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า มาตรา ๗๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มีการนำเงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองอาจมีเนื้อหาไม่เหมาะสม เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งควรมีสทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

นายอติคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวเช่นกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง ดังนี้ “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด ให้ผู้นั้นคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเมื่อเข้ารับตำแหน่งดังกล่าวแล้วเงินที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเป็นรายได้ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๙ แยกเรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและการเลือกตั้งใหม่เป็นสองกรณี คือ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด และในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าควรให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ควรกำหนดกรณีดังกล่าวอย่างไร

พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า มาตรา ๒๒๕ ของรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้เฉพาะกรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก โดยหากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภานั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น และถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกแล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราว โดยคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้นั้นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น พร้อมทั้งด่าสินไหมพ

พันตำรวจตรี ญัฐวัฒน์ เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด เขตเลือกตั้งหนึ่ง ควรมีสถียีนคัดค้านการเลือกตั้งได้เฉพาะเขตเลือกตั้งนั้นเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคัดค้านการเลือกตั้งกับการร้องเรียนการเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน โดยบุคคลใดก็สามารถร้องเรียนการเลือกตั้งได้ แต่การคัดค้านการเลือกตั้งควรกระทำได้ต่อเมื่อผลการเลือกตั้งนั้นมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ร้องคัดค้านโดยตรง และสอบถามว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา คณะกรรมการการเลือกตั้งจะรอให้ผู้ร้องคัดค้านก่อนว่ามีกรณีที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงจะเข้าไปดำเนินการสืบสวนสอบสวนใช่หรือไม่

พันตำรวจตรี ญัฐวัฒน์ เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา กรณีผู้ร้องคัดค้านว่ามีกรณีที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หรือหากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นเองว่ามีกรณีที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ถือเป็นกรณีความปรากฏต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้เช่นเดียวกัน

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า มาตรา ๔๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใดไม่ว่าจะมีผู้แจ้งหรือ ผู้กล่าวหาหรือไม่ ถ้ามีหลักฐานพอสมควรหรือมีข้อมูลเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไปว่ามีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองหรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้ เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีการสืบสวน หรือไต่สวน เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานโดยพลัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดหรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง หรือที่พรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย” และสอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๘ และร่างมาตรา ๕๐ หมายถึงเรื่องใด

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๔๘ เป็นเรื่องกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ส่วนร่างมาตรา ๕๐ เป็นการกำหนดให้ผู้สมัครแต่ละคนและหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ใช้ในการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๕๐ บัญญัติขึ้นเพื่อความมุ่งหมายใด

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๕๐ เป็นการกำหนดให้ผู้สมัครแต่ละคนและหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ใช้ในการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเก้าสิบวัน หลังจากวันเลือกตั้ง ดังนั้น การกำหนดให้ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งยื่นคัดค้านการเลือกตั้งว่าผู้สมัคร ผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

กำหนด หรือปรากฏว่าบัญชีรายรับและรายจ่ายไม่ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง โดยให้ยื่นคัดค้านได้ เริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดวันเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ตามความในร่างมาตรา ๑๒๒ วรรคสองตอนต้น จึงไม่สามารถกระทำได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอ ให้การยื่นคัดค้านการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินจำนวนเงิน ค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หรือปรากฏว่าบัญชีรายรับและรายจ่ายไม่ถูกต้องครบถ้วน ตามความเป็นจริง ให้ยื่นคัดค้านได้เริ่มตั้งแต่วันที่เลือกตั้งจนถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่ประกาศผล การเลือกตั้งตามข้อยกเว้นในร่างมาตรา ๑๒๒ วรรคสอง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้

“ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้ วิธีตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนดวันเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่ที่พรรคตั้งตัวพรรค หรือ เหตุตัวพรรค ๕๕ หรือขพรรค ๕๖ ให้ยื่นได้วิธีตั้งแต่วันที่เลือกตั้งจนถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่ ประกาศพรรคตั้งพรรคตั้ง พรรคตั้งตัวพรรคที่ขพรรคตั้งพรรคตั้งพรรคตั้งให้ยื่นภายในสามวันนับตั้งแต่วันที่สิ้นสุดพรรคตั้งพรรคตั้งหรือพรรคตั้งพรรคตั้งใหม่

(๑) การคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๐ ให้ยื่นได้ตั้งแต่วันที่เลือกตั้งจนถึง หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) การคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนนเลือกตั้งให้ยื่นภายในสามวันนับแต่สิ้นสุดการนับคะแนน เลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า การเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะมีการร้องคัดค้านขอให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ทำให้ผลคะแนนเลือกตั้งมีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ มีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ซึ่งในต่างประเทศการยื่นคำร้องคัดค้านให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ต้องมีการ วางเงินประกันจำนวนหนึ่งด้วย

พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติเมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ต้องมีการสอบสวนก่อนว่ามีเหตุที่ จะต้องนับคะแนนใหม่หรือไม่ ซึ่งโดยปกติในการเลือกตั้งท้องถิ่นจะมีการร้องขอให้นับคะแนนใหม่จำนวนมาก และบางกรณีมีพยานหลักฐานยืนยันว่ามีการนับคะแนนไม่ถูกต้องจริง คณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะแต่งตั้ง คณะกรรมการไปนับคะแนนใหม่ แต่สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีการยื่นคำร้องคัดค้าน ให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จำนวนน้อย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ควรกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ต้องวางเงินประกันในการนับคะแนนใหม่ด้วยหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ในทางปฏิบัติหากมีการยื่นคำร้องคัดค้านให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ต้องมีการสอบสวนก่อนว่ามี เหตุและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะต้องนับคะแนนใหม่หรือไม่ ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ กลั่นกรองคำร้องคัดค้านดังกล่าวแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านให้มีการนับคะแนน เลือกตั้งใหม่ต้องวางเงินประกันในการนับคะแนนใหม่ด้วย นอกจากนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยว่าให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ

เลือกตั้งทุกระดับให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๗๘ ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ประกอบกับในมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานและสนับสนุนทางการเงินแก่บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษาซึ่งสมัครใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเลือกตั้งด้วย

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษาซึ่งสมัครใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเลือกตั้งเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการหรือกรรมการทราบได้ตามสมควร

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยองค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยในระเบียบดังกล่าวจะกำหนดรูปแบบและที่มาขององค์กรวิธีการดำเนินงานขององค์กรในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้องค์กรชุมชนซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีการณรงค์ในระดับจังหวัดโดยมีโครงการหมู่บ้านไม่ขายเสียง และมีการตั้งศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยประจำตำบล เพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า มีองค์กรหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย เรียกว่า “องค์กรชุมชน” ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นทางการและเป็นกิจจะลักษณะ โดยดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือตำบลของชุมชนนั้น ทั้งนี้ การกำหนดให้มีองค์กรตรวจสอบการเลือกตั้งโดยได้รับเงินสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเรื่องที่ดี แต่เกรงว่าจะมีการเกณฑ์คนเพื่อจัดตั้งองค์กรดังกล่าวในช่วงการเลือกตั้งโดยที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองและไม่มีการดำเนินการตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๔/๓ ดังนี้

“มาตรา ๔/๓ ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน และชุมชนอื่น รวมตลอดทั้งประชาชนทั่วไป ให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และเฝ้าระวัง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

วิธีการส่งเสริม สนับสนุน การรวมตัวกัน การดำเนินการ และการรายงานหรือแจ้งเบาะแส ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคสองต้องมีมาตรการคุ้มครองและป้องกันผู้แจ้งเบาะแสให้พ้นจากอันตรายอันเนื่องจากการแจ้งเบาะแสดังกล่าว”

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า การกำหนดให้ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และเฝ้าระวัง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมเป็นเรื่องที่ดี อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวอาจถูกผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองฟ้องร้องในความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ ทำให้ประชาชนหรือชุมชนไม่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ขณะที่ในต่างประเทศภาคประชาสังคมสามารถระบุข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้ในเว็บไซต์เพื่อให้ประชาชนร่วมกันตรวจสอบได้

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเข้มงวดของร่างมาตรา ๔/๓ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้ “ข้อมูลที่องค์กรหรือบุคคลตามวรรคหนึ่งแจ้งต่อคณะกรรมการ จะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องผู้แจ้งในทางใดมิได้ เว้นแต่เป็นข้อความที่ผู้แจ้งรู้อยู่แล้วว่าเป็นเท็จ”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หลักการในร่างมาตรา ๔/๓ ที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา ๒๒ (๕) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง และความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งบทบัญญัติข้างต้นอาจครอบคลุมหลักการในร่างมาตรา ๔/๓ ที่เพิ่มขึ้นใหม่แล้ว รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ ที่กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษาซึ่งสมัครใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเลือกตั้งเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการหรือกรรมการทราบได้ตามสมควร ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีวิธีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา ๓๕ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่างมาตรา ๔/๓ อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการการเลือกตั้งประสงค์จะแต่งตั้งบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการเลือกตั้ง ควรอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา ๓๕ แต่หากจะรณรงค์และกระตุ้นให้ประชาชนหรือชุมชนรวมตัวกันเองเพื่อมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ควรใช้อำนาจตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่างมาตรา ๔/๓

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๒ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกที่สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการว่าผู้สมัครการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

พนักงานไตสวนในการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ได้กำหนดให้พนักงานไตสวนสามารถไตสวนข้อเท็จจริงหรือแสวงหาข้อเท็จจริงได้ด้วย อาจทำให้การไตสวนหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีเกิดความล่าช้า และอาจถูกโต้แย้งจากผู้ถูกกล่าวหาได้ว่าไม่มีอำนาจในการไตสวนคดี รวมทั้งยังมีประเด็นการให้ยื่นคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่ต้องระบุชื่อผู้กล่าวหา และการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถยกเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดกระทำความทุจริตได้เอง จะมีปัญหาว่าบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำการทุจริตจะมีสถานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ นอกจากนี้ ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ยังกำหนดบทนิยามของคำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” เหมือนกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยคำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งจากบทนิยามดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตีความว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไตสวนและวินิจฉัยว่าในเรื่องการประพฤติมิชอบทางวินัย จึงอาจเกิดปัญหาได้ว่าหากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤติมิชอบ โดยไม่ใช้การกระทำการทุจริตโดยตรง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่มีอำนาจพิจารณาไตสวนและวินิจฉัยได้ ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเสนอให้แก้ไขบทนิยามของคำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” เป็นดังนี้ “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการซึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่ารวมถึงการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไตสวนและวินิจฉัยกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤติมิชอบได้อยู่แล้ว

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุที่ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจไตสวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามมาตรา ๒๓๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจไตสวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตามมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีความหมายกว้างและหมายความรวมถึงการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำการใด ๆ อันขัดต่อกฎหมายหรือละเลยไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมามีการดำเนินการไตสวนกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทุจริตต่อหน้าที่ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนทั้งในส่วนความผิดอาญาและความผิดฐานประพฤตินิชอบไปพร้อมกัน ซึ่งการดำเนินการไต่สวนและชี้มูลความผิดฐานประพฤตินิชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ปรากฏว่าหลายคดีผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และศาลปกครองได้มีคำวินิจฉัยว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้มูลความผิดฐานประพฤตินิชอบ จึงทำให้เกิดประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจการวินิจฉัยชี้มูลความผิดฐานประพฤตินิชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับเขตอำนาจของศาลปกครอง

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ในเบื้องต้นเพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญสามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ได้ขอให้ นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญกับ นางชื่นสุมน นิเวทวงศ์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหารือร่วมกัน หากเห็นว่าหลักการที่จะกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาเฉพาะประเด็นนั้น ซึ่งวิธีดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม จากที่ได้แลกเปลี่ยนความเห็นกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ทำให้ทราบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ยังคงยึดติดอยู่กับแนวปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และการดำเนินการในบางเรื่องที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เห็นว่ายังไม่มีความชัดเจนว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ เช่น เรื่องการไต่สวนเบื้องต้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่มีบทนิยามรองรับกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีความกังวลว่าการที่ไม่มีบทบัญญัติเรื่องอำนาจการแสวงหาข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. อาจไม่สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงได้ หรือบทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ ว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน โดยในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการ” นั้น เป็นการบัญญัติกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่แตกต่างไปจากที่เคยบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนการกระทำผิดใดจะต้องมีคำกล่าวหาและผู้กล่าวหาจะต้องลงชื่อในคำกล่าวหาด้วย การที่ร่างมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติความว่า “เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่” อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากจะทำให้มีเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นจำนวนมาก ประกอบกับการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นผู้ดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้เนื่องจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าพนักงานไต่สวนได้มีจำนวนไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งในประเด็นนี้กรรมาธิการวิสามัญในสัดส่วนผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอ

ความเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามของคำว่า “พนักงานไตสวน” โดยให้ทำหน้าที่ในการไตสวนเบื้องต้นได้ ส่วนหัวหน้าพนักงานไตสวนให้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการทำหน้าที่ของพนักงานไตสวน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ประเด็นเรื่องการไตสวนสาธารณะ ที่ประชุมคณะกรรมการมาธิการวิสามัญมีความเห็นอย่างไร

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า จากที่ได้สังเกตการอภิปรายแสดงความเห็นในที่ประชุม กรรมการ ป.ป.ช. ที่เป็นกรรมการวิสามัญไม่ได้มีการอภิปรายในเรื่องนี้ มีแต่เพียงเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เท่านั้นที่เสนอประเด็นความเห็นต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการไตสวนสาธารณะ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การไตสวนสาธารณะควรนำมาทดลองใช้กับการไตสวนกรณีพบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. กระทำทุจริต ว่าเป็นกระบวนการไตสวนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยหรือไม่ นอกจากนั้น หรือที่ประชุมเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) ที่บัญญัติว่า “(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” กรณีผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. นั้น เป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมหนึ่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าอธิบดี ผู้นั้นสามารถนับระยะเวลาขณะดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงต่อเนื่องได้หรือไม่

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ในชั้นการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการได้มีการอภิปรายแสดงความเห็นเป็นที่ยุติแล้วว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) ที่บัญญัติว่า “รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ผู้นั้นจะต้องดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี และส่วนที่สองรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เช่น รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับ ๑๐ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเดิมแต่ไม่ถือว่าเป็นหัวหน้าส่วนราชการ จึงไม่สามารถได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ได้ และไม่สามารถนับระยะเวลาในขณะที่ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีการวมเข้ากับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ อย่างไรก็ตาม กรณีที่รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งตำแหน่งอธิบดี หรือรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากรมมาแล้ว แต่ภายหลังได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าอธิบดี สามารถนับเวลาต่อเนื่องได้หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความว่า “รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) นั้น เป็นถ้อยคำลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ ได้มีการตีความในเรื่องการนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระว่า ให้นับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงซึ่งเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าอธิบดีได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงหรือรองเลขาธิการโดยไม่เคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีมาก่อน กรณีเช่นนี้จะไม่สามารถนับระยะเวลารวมกันได้ เพราะยังไม่เคย

ได้รับแต่งตั้งให้เป็นดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมาก่อน และสอบถามว่า ประเด็นนี้มีผู้ขอเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญหรือไม่

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณำบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในประเด็นนี้เคยมีผู้ขอเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการได้ตอบไปยังผู้ขอเจตนารมณ์ว่า จะต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เช่น ปลัดกระทรวง เป็นต้น เท่านั้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในชั้นการพิจารณำร่างรัฐธรรมนูญที่ประชุมได้เคยมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นคำว่า “อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” โดยที่ประชุมได้มีการยกตัวอย่าง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเอกอัครราชทูต กรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงจะไม่นับเวลาต่อเนื่องด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๑) ตำแหน่งรองอัยการสูงสุดถือว่าการดำรงตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า รองอัยการสูงสุดเป็นตำแหน่งที่สูงกว่าตำแหน่งอธิบดีอัยการ

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) จึงไม่นับรวมระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงด้วย

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณำบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีคำสั่งให้มาช่วยราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจะถือว่ายังกดำรงตำแหน่งทางการบริหารหรือไม่ เนื่องจากเมื่อมีคำสั่งให้มาช่วยราชการย่อมไม่มีอำนาจในทางบริหารใดๆ ดังนั้น ในชั้นการพิจารณำร่างรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่า ผู้ที่เข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) กรณีที่จะนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องจะต้องเป็นการดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการเท่านั้น กรณีที่ดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่หัวหน้าส่วนราชการจะไม่นับเวลาต่อเนื่องให้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๑) เนื่องจากองค์กรศาลและองค์กรอัยการซึ่งมีระบบการบริหารที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะแตกต่างจากระบบการบริหารของข้าราชการพลเรือน จึงบัญญัติแยกคนละอนุมาตรา

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คำว่า “หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) เป็นบทบัญญัติที่นำมาใช้กับหัวหน้าส่วนราชการอื่นที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากรม เช่น ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิการบดี หรือเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในชั้นการพิจารณำร่างรัฐธรรมนูญที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่าคำว่า “รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ (๒) นั้น จะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการเท่านั้น

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุผลที่คณะกรรมการบัญญัติความว่า “รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ (๒) ซึ่งเป็นถ้อยคำที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ใช้คำว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า”

เนื่องจากในขณะรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยังใช้บังคับอยู่นั้น ข้าราชการพลเรือนใช้ระบบซี ผู้ใดดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ ถือว่าเป็นตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี แต่ภายหลังจากที่มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้มีการเปลี่ยนระบบข้าราชการพลเรือนจากระบบซีเป็นระบบแท่ง ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ จึงปรับหลักการใหม่ในเรื่องคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้เข้าสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ดำรงตำแหน่งอธิบดีมาแล้วสองปีต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงจะไม่นับระยะเวลาในช่วงดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวง แต่หากผู้นั้นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการใหม่ เช่น เป็นอธิบดีอีกกรมหนึ่ง หรือปลัดกระทรวง จึงจะนับระยะเวลาต่อเนื่องได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า กรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเป็นผู้รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ หรือไม่ ควรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาในการวินิจฉัย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๒๕ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
 นิติกรชำนาญการ
 นายสกันธ์ พรหมบุญตา
 นิติกรชำนาญการ
 นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์
 นิติกรปฏิบัติการ
 นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์